

L'elecció, la lectura i l'elegància

ANTONI LLULL MARTÍ

El verb llatí *legere*, que en principi significava 'collir' i 'recollir', produí una sèrie de derivats que al seu torn es transformaren en paraules conegudes de tothom, però que molt poques persones saben que es relacionin entre elles. Ja en llatí, s'amplià considerablement la significació d'aqueix verb, que, a més de la dita, prengué les accepcions de 'escollir, triar', i 'des-triar', que referit a les lletres escrites es deia de l'acció d'interpretar-les i reconèixer els mots que formaven, és a dir, 'llegir'. *Legir* (llegir) en català molt antic significava també 'triar', però finalment quedà per a l'exercici de la lectura. El participi de *legere* era *lectum*, de la rel del qual sortiren *lector* i *lectura*. En anglès s'usa el mot *lecture*, però amb el sentit de 'llició' o 'conferència'.

D'una variant de *legere*, *elegere*, prové *elegir*, mot que ha tingut més fortuna en castellà que en la nostra llengua, al costat del més popular *escoger*, germà del nostre *escollir*. A Mallorca, solem preferir *triar*, i en francès, amb tot i que tenen *élire* (forma provinent de *eligere*, variant de *elegere*), el mot usat normalment per 'triar' és *choisir*, germà de l'anglès *choose*, d'origen germànic. Un mot que ha tingut molta difusió internacional és el francès *élite*, procedent de *élire*, adaptat al català amb la forma *elit*, de pronunciació prou acostada a la francesa.

Més sorprenents encara són els derivats del mateix verb *legio* 'legió', amb el sentit de 'soldats escollits', 'tropes selectes', i *elegant*, que es troba, talment o amb forma molt semblant, en moltes llengües europees, adoptat de mot llatí *elegans*, emparentat amb el verb que vaig comentant. *Elegant* i *elegància* ja eren usats en la nostra llengua per devers el segle XIV, però només com a paraules cultes, i crec que fins entrat el segle XX no es feren populars. No record que mossèn Alcover les usàs mai en les *Rondaies*. Les princeses i dames distingides d'aquests contes populars, o altres heroïnes, podien esser garrides, belles, ben taiades, gentils, plantoses, galanxones, xerevel·les, i els joves galans, plantosos, gaiards, ben taiats, garrits, llambriners, però mai elegants. ♦

Publicat en el llibre PRENINT EL DEMBLE A LES PARAULES d'Antoni Lluïll Martí (Edicions Documenta Balear, Palma 2009, p. 189)

**PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA**

**Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tels. 93 203 07 14 - 93 203 00 04**

**Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56**